

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 453/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Namirom Alyasrym, PhD., advokátska kancelária, Štúrova 43, Nitra, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Tost 46/2021 z 26. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 27. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Tost 46/2021 z 26. augusta 2021, ktoré navrhuje zrušiť. Zároveň požaduje prikázať najvyššiemu súdu prepustiť ho z väzby na slobodu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uzneseniami Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, [REDACTED] (ďalej len „národná kriminálna agentúra“) pod ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2021 z 5. novembra 2020 a 15. februára 2021 vznesené obvinenie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, zločin zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukázaním na § 140 písm. c) Trestného zákona a zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona.

3. Špecializovaný trestný súd v Pezinku (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) uznesením č. k. 9 Tp 4/2020 z 8. novembra 2020 vzal sťažovateľa v tejto trestnej veci do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.

4. Žiadosťou z 13. júla 2021 adresovanou Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) sa sťažovateľ domáhal svojho prepustenia z väzby na slobodu, avšak špeciálna prokuratúra jeho žiadosti nevyhovela a predložila ju na rozhodnutie špecializovanému trestnému súdu, ktorý uznesením č. k. 9 Tp 4/2020 zo 6. augusta 2021 rozhodol o prepustení sťažovateľa na slobodu.

5. Proti označenému rozhodnutiu špecializovaného trestného súdu podala špeciálna prokuratúra sťažnosť, o ktorej najvyšší súd rozhodol uznesením č. k. 2 Tost 46/2021 zo 6. augusta 2021 tak, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil a podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol. Zároveň najvyšší súd rozhodol, že väzbu sťažovateľa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal ani jeho písomný sľub a ponuku zloženia peňažnej záruky manželkou sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, pretože ho považuje za ústavne nekonformné. Sťažovateľ vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu predostrel rozsiahlu argumentáciu, v ktorej sa venoval jednak argumentácii o vývoji dôkaznej situácie s odstupom 8 mesiacov od vznesenia obvinenia, argumentácii k tomu, že dôvody kolúznej a preventívnej väzby zanikli, ako aj tomu, že v prípade, ak by súd bol iného názoru, je možné dôvod preventívnej väzby nahradiť niektorým z ponúkaných inštitútov. Súd prvého stupňa pritom v rozhodnutí o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu *de facto* argumentácii sťažovateľa vyhovel.

7. Podľa sťažovateľa na takú rozsiahlu a vecne odôvodnenú argumentáciu, s ktorou sa stotožnil aj súd prvého stupňa, keď sťažovateľa z väzby na slobodu prepustil, sa v prípade zmeny súdneho rozhodnutia a zamietnutia žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo strany najvyššieho súdu ako nadriadeného súdu vyžadovala mimoriadne presvedčivá argumentácia. Ústavnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie však podľa sťažovateľa nie je riadne odôvodnené a nenapĺňa ani atribút vecnej správnosti ani preskúmateľnosti jeho záverov. Toto rozhodnutie podľa jeho názoru nedáva záruku, že najvyšší súd riadne preskúmal uplatnené námietky sťažovateľa, ktorý tak ostal nevypočutý. Argumentáciu najvyššieho súdu uvedenú v odôvodnení rozhodnutia považuje za vágnu, paušálnu, použiteľnú na všetky obdobné trestné veci, a bez odpovede na závažné, sťažovateľom nastolené argumenty proti väzbe. Napadnuté uznesenie je preto nesprávne, ústavne nekonformné až do takej miery, že väzobný mandát sťažovateľa z pohľadu ústavného práva zanikol.

8. Dôvodnosť trestného stíhania najvyšší súd odôvodnil podľa názoru sťažovateľa všeobecným odsekom, ktorý len odkazuje na predchádzajúce rozhodnutia s uvedením, že sťažovateľ neuvádzal žiadne také skutočnosti, ktoré by od posledného rozhodovania o väzbe významným spôsobom

zoslabovali, resp. spochybňovali dôvodnosť trestného stíhania, a to napriek tomu, že sťažovateľ podal vôbec vo veci prvú žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu.

9. Ako tvrdí sťažovateľ, najvyšší súd odkázal na svoje prechádzajúce rozhodnutie č. k. 2 Tost 26/2021 z 18. mája 2021, avšak vtedy išlo o rozhodovanie o návrhu prokurátora o predĺženie lehoty väzby, kde sťažovateľ proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa sťažnosť nepodával. To závažné, čo však vyplýva z predmetného touto sťažnosťou napadnutého uznesenia, je podľa sťažovateľa to, že najvyšší súd odôvodňuje kolúznú, ako aj preventívnu väzbu informáciami zachovanými v pamäti obvinených. Proti takémuto argumentu sa ťažko brojí, pretože ide o taký abstraktný, neuchopiteľný a nepreskúmateľný argument, že jeho používanie je za hranou ústavnosti.

10. Ako problematické sťažovateľ vníma aj odôvodnenie jeho ďalšieho držania vo väzbe iba odkazom na samotný charakter trestnej činnosti, a to zvlášť v prípade, ak väzba už trvá dlhšiu dobu, ako to bolo v jeho prípade.

11. Za dostatočný dôvod kolúznej väzby podľa sťažovateľa nemôže byť považovaný nález skartovanej listiny pri domovej prehliadke u sťažovateľa. Takéto tvrdenie ako opora pre najväznejšiu formu väzby je ústavne neudržateľné. Polícia pri domovej prehliadke papier v skartovačke, ako uvádza sťažovateľ, ani len nezaistila tak, aby ho bolo možné zložiť do pôvodnej podoby a zistiť prípadnú súvislosť s trestnou činnosťou. Nie je nijako daná súvislosť medzi skartovaním papierov a vyšetřovanou trestnou vecou. Sťažovateľ zastáva názor, že v jeho trestnej veci sa dôkazná núdza na strane orgánov činných v trestnom konaní používa ako dôkaz proti nemu, čo je ústavne neudržateľné.

12. Za dostatočný dôvod pre kolúznú väzbu sťažovateľ nepovažoval ani najvyšším súdom uvádzanú potrebu vypočutia svedkov, ktorí v minulosti vypovedali proti nemu. Podľa názoru sťažovateľa ústava a zákon vyžaduje, aby boli konštatované konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývala dôvodná obava, že by mohlo dôjsť ku kolúznemu konaniu sťažovateľa. Len to, že pozná oboch v budúcnosti vypočutých svedkov, neznamená, že to odôvodňuje kolúznú väzbu.

13. V prospech preventívnej väzby najvyšší súd argumentoval tým, že sťažovateľovi bolo vznesených viac obvinení a konštantnou súdnou praxou je aprobované to, že mnohosť trestnej činnosti môže byť dôvodom na preventívnu väzbu. Sťažovateľ však poukázal na to, že ide o obvinenia z toho istého časového obdobia. Orgány činné v trestnom konaní by podľa neho nemali zneužívať to, že na základe vlastného uváženia môžu vzniesť 9 uzneseniami po 1 skutku, alebo 1 uznesením spoločným pre 9 skutkov. Preto tvrdí, že výlučne množstvo vznesených obvinení nemôže byť jediným dôvodom na preventívnu väzbu. Sťažovateľ ilustruje, že je rozdiel, ak počas napr. 5 rokov trvajúceho trestného stíhania v jednej veci je obvinenému vznesených niekoľko ďalších obvinení za skutky, ktorých sa mal dopustiť až po prvom vznesenom obvinení, keď ani vznesenie obvinenia ako varovný prst zo strany štátu nemal za následok úpravu správania sa obvineného, a je rozdielna situácia, v ktorej je sťažovateľ, keď z jedného obdobia orgány činné v trestnom konaní čerpajú viacej obvinení s odstupom niekoľkých rokov. Toto nemôže podľa jeho názoru napĺňať dôvod preventívnej väzby.

14. Napokon sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že existujú závažné pochybnosti o zákonnosti konania proti nemu, ktoré nie je možné ignorovať, a majú vplyv aj na to, či je jeho väzba z ústavného pohľadu akceptovateľná. V súvislosti s trestným stíhaním, v ktorom mu bolo vznesené

obvinenie „[REDAKOVANÉ]“, sa udialo niekoľko závažných okolností, ktoré významne spochybňujú zákonnosť a ústavnosť celého procesu. Sťažovateľ upozornil na existenciu záznamov hovoriacich o tom, že trestné konanie malo byť manipulované, a to jednak kriminálne závadovými osobami, ako aj príslušníkmi Policajného zboru, a to proti osobám obvinených. Na uvedené sťažovateľ poukázal z toho dôvodu, že takéto závažné skutočnosti nemožno ignorovať a majú vplyv na legitimitu jeho väzby. Je totiž nanajvýš dôvodné podozrenie, že exekútiva sa snaží nezákonne zasahovať do vyšetrovania manipulácií dôkazov – machinácií, ktoré mali byť vykonané aj [REDAKOVANÉ], teda v konaní proti sťažovateľovi. Sťažovateľ teda potrebuje bezodkladnú ochranu svojich ústavných práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 46/2021 z 26. augusta 2021 o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ku ktorému malo dôjsť nedostatočným odôvodnením rozhodnutia, jeho vecnou nesprávnosťou, nepreskúmateľnosťou jeho záverov, a teda jeho celkovou ústavnou nekonformnosťou.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru

16. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri námietke porušenia základných práv sťažovateľov podľa čl. 17 ústavy skúma požiadavky kladené na zákonnosť väzby v zmysle čl. 5 dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd už viackrát vyslovil, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Z uvedenej zásady vyplýva, že porušenie zákona v prípade rozhodovania o väzbe zakladá spravidla aj porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru, pričom v súvislosti s otázkou zákonnosti väzby v konaní pred súdom je podľa judikatúry ústavného súdu podstatné, že bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú (I. ÚS 187/07, III. ÚS 16/09). V označených ustanoveniach týkajúcich sa práva na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo iniciovať konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná [napr. III. ÚS 7/00 a III. ÚS 255/03, pozri aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 21. 12. 2000 vo veci Vodeničarov v. Slovenská republika, § 33 – § 36]. Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôraznil i to, že v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú potrebné pre „zákonnosť“ tejto väzby v zmysle dohovoru, pričom požiadavka preskúmania hmotných podmienok znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť s poukazom na kritériá právne, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustiť osobu na slobodu, pokiaľ také dôvody

neexistujú (III. ÚS 79/02, pozri tiež napr. rozsudok vo veci Schiesser v. Švajčiarsko zo 4. 12. 1979, séria A, č. 34, § 31).

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že predmetom jeho posúdenia v danom prípade je otázka, či najvyšší súd pri preskúmaní a rozhodnutí o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu postupoval v súlade s požiadavkami kladenými na „rozhodovanie o zákonnosti väzby“, t. j. či rešpektoval sťažovateľovi zaručené „právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd... rozhodol o zákonnosti väzby“.

18. Vo všeobecnosti je možné vysloviť, že posudzovanie existencie väzobných dôvodov je vecou často obťažnou a všeobecné súdy musia striktné vychádzať zo zistených konkrétnych skutočností zakladajúcich jednotlivé väzobné dôvody. Výklad zákonných znakov „konkrétnych skutočností“ je predovšetkým vecou všeobecných súdov, ktoré pri dôkladnej znalosti skutkových okolností a dôkaznej situácie tej-ktorej veci musia (mali by) svedomito posúdiť (v ktoromkoľvek štádiu konania), či vzatie do väzby alebo jej ďalšie trvanie je opatrením nevyhnutným pre dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel ani pri vynaložení všetkého úsilia nemožno dosiahnuť inak. Príslušné úvahy súdu by mali byť vyvedené vždy z povahy konkrétnej a individuálnej veci vrátane osoby obvineného, z jeho osobných pomerov, rozsahu potrebného dokazovania, z jeho náročnosti a pod. Do týchto úvah súdu je ústavný súd oprávnený zasiahnuť spravidla len vtedy, ak nie je rozhodnutie o väzbe podložené zákonným dôvodom buď vôbec, alebo ak tvrdené (a nedostatočne zistené) dôvody väzby sú v extrémnom rozpore s kautelami vyplývajúcimi z ústavného poriadku Slovenskej republiky, prípadne s medzinárodnými zmluvami, ktorými je v tomto smere Slovenská republika viazaná (I. ÚS 348/2016).

19. Dôvod na ingerenciu ústavného súdu do tzv. väzobných rozhodnutí všeobecných súdov môže spočívať napríklad v skutočnosti, že rozhodnutie o väzbe nie je podložené zákonným dôvodom, prípadne pokiaľ sú tvrdené dôvody väzby v extrémnom rozpore so zisteným skutkovým stavom alebo pokiaľ rozhodnutie nie je odôvodnené poukázaním na konkrétne skutočnosti (napr. m. m. I. ÚS ČR 980/14 z 18. júna 2014).

20. Ústavný súd v prípade čl. 17 ústavy síce môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotliviec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

21. Pretrvávajúce dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa v danej trestnej veci najvyšší súd videl v skutočnosti, že v priebehu trestného konania nedošlo k takým významným zmenám, ktoré by ďalšie vedenie trestného stíhania proti nemu spochybnili do tej miery, že by bolo možné konštatovať nenaplnenie tejto materiálnej podmienky väzby. V podrobnostiach okrem odôvodnenia uznesenia prvostupňového súdu poukázal najvyšší súd i na svoje predchádzajúce rozhodnutie o väzbe obvinených v danej trestnej veci (teda aj sťažovateľa) a doplnil, že sťažovateľ (a ďalší obvinení) vo svojich vyjadreniach k sťažnosti prokurátora neuvádzali žiadne také skutočnosti, ktoré by od posledného rozhodovania o väzbe významným spôsobom zoslabovali, resp. spochybnili

dôvodnosť ich trestného stíhania. Pokiaľ obvinení (vrátane sťažovateľa) poukazovali na nedôvodnosť vznesených obvinení, opierajúc sa pritom o časti výpovedí niektorých svedkov a spoluobvinených, ktoré následne analyzovali, najvyšší súd k tomu uviedol, že súd v rámci konania a rozhodovania o väzbe nevykonáva dokazovanie a hodnotenie dôkazov v rozsahu, v akom ho vykonáva napr. prokurátor pri rozhodovaní o sťažnosti obvineného proti uzneseniu o vznesení obvinenia, po skončení vyšetrovania pri rozhodovaní o ďalšom procesnom postupe, resp. po podaní obžaloby súd na hlavnom pojednávaní, ale vec preskúmava v zmysle dikcie § 71 ods. 1 Trestného poriadku.

22. So závermi špecializovaného trestného súdu, podľa ktorého dôvody kolúzne [§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku], ako aj preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] u sťažovateľa (a ďalšieho obvineného) už pominuli a väzbu nebolo nemožné oprieť o žiadne konkrétne skutočnosti, sa najvyšší súd nestotožnil. Nadriadený súd vytkol prvostupňovému súdu, že neuviedol konkrétne, z akého dôvodu sa minimálne vo vzťahu k sťažovateľovi odklonil od svojho predchádzajúceho rozhodnutia o jeho väzbe, konkrétne uznesenia č. k. 9Tp/4/2020 z 10. mája 2021, v ktorom poukázal na odôvodnenie svojich predchádzajúcich rozhodnutí o osobnej slobode obvinených (teda aj sťažovateľa) vrátane odôvodnenia rozhodnutí sťažnostného súdu, ako i na argumentáciu prokurátora, ktorú takmer doslovne citoval v odôvodnení svojho uznesenia a doplnil, že proti obvineným je vedené trestné konanie pre viaceré skutky, ktoré mali byť súčasťou rozsiahlej, logicky a logisticky prepracovanej nielen korupčnej, ale aj zločineckej trestnej činnosti, do ktorej malo byť zapojených viacero osôb s rôznou mierou účasti na jej páchaní či iného zapojenia. Závažnosť činov, ktoré mali byť páchané, pritom bolo možné (okrem rozsahu trestnej činnosti) odvodiť nielen z rozpätia do úvahy prichádzajúcej trestnej sadzby, ale predovšetkým z toho, že túto činnosť mali dlhodobo páchať okrem iných vysokopostavené osoby na čele Policajného zboru, ktorý bol práve na boj proti zločinnosti zriadený, a fatálne dôsledky takého vrcholne amorálneho konania (ak bude preukázané) sa nepochybne odzrkadlia nielen na priamo poškodených subjektoch, ale aj na strate elementárnej dôvery obyvateľstva v štát, ktorého sú súčasťou. Najvyšší súd zároveň podotkol, že špecializovaný trestný súd pritom v danom uznesení doplnil (poukazujúc na rozhodnutie ústavného súdu č. 45/2008 – č. k. I. ÚS 70/2008 z 18. septembra 2008), že charakter a závažnosť trestnej činnosti má na posúdenie zákonnosti väzby zásadný význam.

23. Podľa názoru najvyššieho súdu bolo možné v zhode s jeho predošlým uznesením č. k. 2 Tost 26/2021 z 18. mája 2021, ktorým bolo rozhodované o väzbe oboch obvinených (aj sťažovateľa), konštatovať, že informácie zachované v pamäti obvinených týkajúce sa rôznych aj diskretných údajov o osobách a veciach vedených v databázach Policajného zboru môžu slúžiť nielen ako základňa pre prípadné pokračovanie alebo dokonanie trestnej činnosti, ktorá už bola začatá, ale aj na ovplyvňovanie osôb, ktorých sa tieto dáta týkali, alebo osôb, ktoré z nich chceli akýmkoľvek spôsobom profitovať. Od ostatného rozhodovania o väzbe sťažovateľa a ďalšieho obvineného pritom nedošlo k takej zmene skutkového stavu, ktorý by na tomto závere niečo menil (existenciu takejto významnej zmeny neuviedol podľa najvyššieho súdu ani špecializovaný trestný súd).

24. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal aj na rozhodnutie ústavného súdu č. k. I. ÚS 64/2020 zo 4. februára 2020 (a v ňom uvedenú judikatúru: I. ÚS 365/08, III. ÚS 383/09, IV. ÚS 255/2011, I. ÚS 309/2012), v ktorom ústavný súd konštatoval ako ústavne udržateľný právny názor, podľa

ktorého existencia zákonného dôvodu kolúznej väzby nevyžaduje preukázanie dokonaného kolúzneho konania obvineného, ale postačuje preukázanie takých konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumnú obavu (dôvodná obava), že obvinený by sa s veľkou pravdepodobnosťou mohol v prípade ponechania na slobode konania kolúznej povahy dopustiť.

25. Zároveň najvyšší súd dal do pozornosti uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 278/2021 z 25. mája 2021, v zmysle ktorého na zistenie dôvodov kolúznej väzby postačuje existencia dôvodnej obavy, a nie dokonané konanie obvineného, a skutočnosť, že osoby, na ktoré mal mať obvinený údajný vplyv, už nepôsobia na pôvodnej pracovnej pozícii alebo mieste (tam finančnej správe), resp. že sa zmenila politická reprezentácia pri moci, nevyklučuje dôvod kolúznej väzby. Ústavný súd v označenom rozhodnutí tiež uviedol, že „konkrétnou skutočnosťou“ v zmysle návätia § 71 ods. 1 Trestného poriadku nie je len manipulačné konanie obvineného po čine (v nadväznosti na možnosť trestného stíhania alebo už v jeho rámci), ale taká skutočnosť môže byť dostatočne vymedzená aj povahou skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, pokiaľ je obvinenie adekvátne podložené pre záver o dôvodnom podozrení zo spáchania trestného činu (môže ísť aj o relevantné okolnosti týkajúce sa osoby obvineného).

26. V nadväznosti na uvedené najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že už samotný charakter skutkov, ktoré sa obvineným (teda aj sťažovateľovi) kladú za vinu v uznesení o vznesení obvinenia, vzbudzuje obavu z toho, že v prípade prepustenia na slobodu by mohli ovplyvňovať svedkov alebo spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Kladie sa im totiž za vinu, že mali ovplyvňovať alebo zasahovať do určitých trestných konaní. Navyše, táto obava mala byť podľa názoru najvyššieho súdu vo vzťahu k sťažovateľovi umocnená sťažovateľom vykonanou skartáciou dokumentov, tak ako to odhalila uňho vykonaná domová prehliadka. Zároveň najvyšší poukázal na to, že v danej veci ide o rozsiahlu trestnú činnosť, ktorá mala byť podľa uznesení o vznesení obvinenia páchaná viacerými vysokými, resp. najvyššie postavenými predstaviteľmi Policajného zboru, obvinenia boli navyše rozšírené aj uznesením o vznesení obvinenia z 15. februára 2021, čo malo podľa konajúceho súdu znamenať, že v tom čase bola hrozba možného kolúzneho správania obvinených (vrátane sťažovateľa) stále dostatočne silná na to, aby ešte ani v tomto štádiu trestného konania nebolo možné hovoriť o odpadnutí dôvodu kolúznej väzby.

27. V zhode s predošlým svojím uznesením sp. zn. 2 Tost 26/2021 najvyšší súd doplnil, že pri posudzovaní tejto konkrétnej trestnej veci musí mať nielen sudca rozhodujúci o väzbe, ale aj každý pozorovateľ na pamäti, že nešlo o podozrenie z trestnej činnosti bežných občanov, ale najvyšších funkcionárov Policajného zboru zodpovedných za ochranu, bezpečnosť a poriadok. S tým mali súvisieť aj (berúc na zreteľ zásadu prezumpcie neviny) požiadavky na výkon týchto funkcií z pohľadu čistoty verejného života, ktoré sú na najvyššej úrovni.

28. Na jednej strane najvyšší súd súhlasil so špecializovaným trestným súdom, že nad oboma obvinenými mali byť v rámci údajne existujúcej skupiny hierarchicky vyššie postavení členovia, avšak na strane druhej podľa najvyššieho súdu títo nemali byť v rámci hierarchie ani na najnižšom stupni. Obvinení (teda aj sťažovateľ) v rámci pracovného zaradenia nezastávali funkcie radových referentov, ale funkciu zástupcu riaditeľa Národnej jednotky finančnej polície a funkciu vedúceho oddelenia odhaľovania, zástupcu riaditeľa odboru podpory riadenia a riaditeľa odboru podpory riadenia.

29. S poukazom na vtedy aktuálne štádium vyšetrovania, v rámci ktorého boli vykonávané výsluchy spoluobvinených, množstva svedkov a ďalšie úkony, z ktorých niektoré výsluchy boli naplánované v období do 21. septembra 2021, medzi nimi i výsluch [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorých vec bola vylúčená na samostatné konanie, v procesnom postavení svedkov, pritom títo vo svojich predchádzajúcich výpovediach v procesnom postavení obvinených vypovedali aj o trestnej činnosti sťažovateľa a ďalšieho obvineného, bolo podľa názoru najvyššieho súdu možné konštatovať, že vo vzťahu k obom obvineným bola daná dôvodnosť kolúznej väzby.

30. K dôvodom preventívnej väzby najvyšší súd poukázal na dlhší časový úsek, počas ktorého mali obvinení páchať skutky, za ktoré im bolo vznesené obvinenie, početnosť skutkov, ako i na vznesenie ďalšieho obvinenia (aj sťažovateľovi). Podľa najvyššieho súdu na uvedenom nič nezmenila ani sťažostná námietka sťažovateľa, že už v rámci Policajného zboru nepracuje, pretože, ako už bolo uvedené, informácie zachované v pamäti obvinených týkajúce sa rôznych aj diskrétnych údajov o osobách a veciach vedených v databázach Policajného zboru môžu slúžiť ako základňa pre prípadné pokračovanie alebo dokonanie trestnej činnosti, ktorá už bola začatá.

31. Najvyšší súd poukázal aj na to, že aj mnohosť, resp. početnosť súbežne prebiehajúcich trestných stíhaní môže za určitých okolností vyvolať dôvodnú obavu, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. Najmä vtedy, ak je dôvodne podozrivý z toho, že dlhodobo alebo pravidelne pácha určitý druh trestných činov, ktoré sú zdrojom jeho príjmov a pod. Zdôraznil pritom, že pri rozhodovaní o väzbe postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako predpokladá už uvedený dôvod väzby, ak do nej nebude vzatý. Zákon teda nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodu tzv. preventívnej väzby (v tejto súvislosti najvyšší súd upriamil pozornosť na uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 627/2016 z 10. augusta 2016).

32. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti najvyšší súd uzavrel, že vo vzťahu k obom obvineným (vrátane sťažovateľa) bola daná dôvodnosť aj preventívnej väzby.

33. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol dostatok presvedčivých dôvodov, v ktorých nachádza oporu jeho výrok o potrebe zamietnutia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Tak opodstatnenosť trestného stíhania sťažovateľa, ako aj dôvody jeho väzby sú z napadnutého rozhodnutia čitateľné, zrejmé, jasne definované a podporené zistenými faktickými okolnosťami v predmetnej trestnej veci.

34. Pokiaľ sťažovateľ vníma argumentáciu najvyššieho súdu ako všeobecnú a nekonkrétnu (vágnu a paušálnu), ústavný súd sa s týmto názorom nestotožňuje. Konajúcim súdom uvedené dôvody naberajú svoju adresnosť práve v súvislosti s opisom skutkov, ktoré najvyšší súd prevzal do svojho rozhodnutia zo skutkových viet uznesení o vznesení obvinenia (z 5. novembra 2020 a 15. februára 2021), ktoré sa tak stali súčasťou napadnutého rozhodnutia a detailnejšie popisujú spôsob spáchania stíhanej trestnej činnosti. Opis skutkov, tak ako ho v konečnom dôsledku hodnotil a v napadnutom rozhodnutí uviedol najvyšší súd, podľa názoru ústavného súdu aprobejuje odôvodnenie pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa závažnosťou a charakterom stíhanej trestnej činnosti.

35. Ak sťažovateľ vytyka najvyššiemu súdu spôsob odôvodnenia rozhodnutia spočívajúci v odvolaní sa na predošlé v tej istej veci vydané rozhodnutie o osobnej slobode sťažovateľa, ústavný súd už mnohokrát vo svojich rozhodnutiach prezentoval názor, že opakovanie skutočností, ktoré podľa všeobecného súdu odôvodňujú dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach, neznižuje ich

relevanciu, pokiaľ súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii (napr. IV. ÚS 41/08, IV. ÚS 149/08, IV. ÚS 314/08, I. ÚS 132/2013, II. ÚS 282/2016, I. ÚS 384/2019), čo bol aj prípad sťažovateľa. Preto odôvodnenie najvyššieho súdu odkazujúce na predchádzajúce rozhodnutia v tej istej veci možno považovať za síce krajnú (a nie ideálnu), no ešte stále ústavnoprávne akceptovateľnú alternatívu odôvodnenia, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že sťažovateľ mal možnosť sa s príslušnými dôvodmi oboznámiť, resp. sťažovateľovi boli tieto dôvody známe. Nebolo pritom rozhodujúce ani to, že predošlým rozhodnutím bolo rozhodnutie o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, pretože aj toto je rozhodnutím o väzbe, ktoré musí z hľadiska zákonnosti rozhodovania o osobnej slobode dosahovať tú istú kvalitu, čo sa týka splnenia zákonných náležitostí a odôvodnenia podmienok väzby, ako rozhodnutie o osobnej slobode na základe žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu. Pritom o kvalite predošlého rozhodnutia zaiste svedčí aj skutočnosť, že sťažovateľ (ako to sám v ústavnej sťažnosti tvrdí) proti nemu riadny opravný prostriedok nepodal, a teda ho zrejme považoval za vecne správne a dostatočne odôvodňujúce pokračovanie pozbavenia jeho osobnej slobody.

36. Z ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ očakával zo strany najvyššieho súdu obsiahlejšiu, možno vyčerpávajúcejšiu reakciu na jeho (ako uvádza) rozsiahlu a vecne odôvodnenú argumentáciu. Ústavný súd v súvislosti s touto výčitkou pripomína svoju stabilnú judikatúru, v zmysle ktorej sa nevyžaduje, aby na každý argument účastníka (strany konania), aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia všeobecného súdu. Špecifická odpoveď sa vyžaduje vtedy ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci (obdobne II. ÚS 595/2012, II. ÚS 67/2013, II. ÚS 432/2013, II. ÚS 429/2016, pozri tiež rozhodnutia EŠLP: Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). V tomto zmysle ústavný súd považuje rozsah odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu za adekvátny, t. j. taký, ktorý dáva odpovede na (pre rozhodnutie o osobnej slobode sťažovateľa) relevantné otázky, ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných sťažovateľom.

37. Možno teda uzavrieť, že po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte argumentov sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na štádium trestného konania, jeho povahu a dôvody, na ktorých najvyšší súd založil svoje rozhodnutie, a všetky okolnosti danej trestnej veci možno jeho rozhodnutie považovať za legitímne, vyhovujúce požiadavkám zákonnosti väzby a ako také aj za ústavne akceptovateľné. Prijaté právne závery najvyššieho súdu so zreteľom na skutkový stav nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné.

38. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného

základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

39. Vzhľadom na zistené skutočnosti a okolnosti danej veci nebolo možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy ani jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru

40. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že ústavnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sa týka ďalšieho trvania väzby sťažovateľa (rozhodovalo sa o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu). Dôvodnosť ďalšieho trvania väzby je však *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa, naopak, *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o (prvotnom) vzatí do väzby, t. j. o uvalení väzby (pozri obdobne napr. rozhodnutia z predbežného prerokovania I. ÚS 338/06, I. ÚS 352/06, III. ÚS 34/07, II. ÚS 44/07, IV. ÚS 392/08, I. ÚS 330/2017, III. ÚS 211/2018).

41. V prípade sťažovateľa nešlo o konanie a rozhodnutie o vzatí do väzby, ale o dôvodnosti jej ďalšieho trvania na základe žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Ústavná sťažnosť je tak vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu neopodstatnená už na prvý pohľad, preto ju ústavný súd z tohto dôvodu v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

42. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu